

оміень // Вісник Львівського інституту внутрішніх справ. 2001. № 1 та ін. 12. Стешок Б.Р. Юрична лексика кримінально-процесуального права Гетьманщини: Автореф. дис. ... канд. фіол. наук. Запоріжжя, 1999; Кравченко С.П. Мова як фактор правотворення та законотворення: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2000.

Надійшла до редакції 29.12.01

А.О. Савченко, О.І. Камзев, П.І. Филипенко

СУЧАСНІ ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Побудова незалежної української держави здійснюється в складних соціально-економічних та політичних умовах, внаслідок цього підвищується рівень криміногенної ситуації, що негативно впливає на стан законності та правопорядку в країні. У зв'язку з цим, слід використовувати всі заходи щодо підвищення можливостей правоохоронних органів ефективно протистояти правопорушенням. Головним завданням держави є зниження криміногенної ситуації, що є необхідною умовою для забезпечення подальшого успішного розвитку державності та суспільства в цілому.

Позитивне вирішення таких загальнодержавних завдань залежить від рівня професійної підготовки працівників правоохоронних органів. Як показує досвід, при ліквідації конфліктних ситуацій, затриманні правопорушника завжди є реальна загроза життю правоохоронців. Для того, щоб успішно вийти з ситуації, яка склалася, співробітник правоохоронних органів повинен мати високий рівень спеціальної фізичної підготовки та достатню психологічну стійкість. У зв'язку з цим, у наказі МВС України №759 від 21.10.2000 р. питанням спеціальної фізичної підготовки особового складу приділяється багато уваги, зазначається, що поряд з розвитком фізичних якостей, вихованням сміливості, рішучості, ініціативності, впевненості в своїх силах, передбачається необхідність досконалого володіння навичками заходів фізичного впливу, подолання перешкод та виконання спеціальних вправ.

Система фізичної підготовки курсантів навчальних закладів МВС є педагогічним процесом, спрямованим на збереження та зміцнення здоров'я, підвищення творчої та трудової активності, розвиток фізичних якостей та навичок, необхідних для виконання оперативно-службових завдань.

Враховуючи особливості професійної діяльності працівників органів внутрішніх справ, особлива увага приділяється заходам фізичного впливу. Програма відпрацювання заходів фізичного впливу передбачає оволодіння підготовчими та спеціальними вправами, засвоєння ударів та способів захисту від них, кидків та прийомів боротьби лежачи, прийомів захисту від загрози холодною та вогнепальною зброєю, звільнення від захватів, затримання та конвоювання, способів і засобів транспортування затриманого.

Відомо, що основна функція спеціальної фізичної підготовки полягає не в розвитку фізичних якостей, а в інтенсифікації фізичної роботи у специфічному режимі переміщень з метою активізації процесу адаптації ор-

ганізму працівника ОВС до умов специфічної діяльності. Звідси значущості набуває необхідність об'єднання засобів спеціальної фізичної підготовки у відносно самостійну систему з конкретно вираженою цільовою призначеністю.

Упорядкування змісту тренувальних занять відповідно до цільових завдань підготовки працівників ОВС та специфічних принципів, які визначають раціональні форми організації фізичних навантажень, досягається при чіткому програмуванні всього процесу фізичної підготовки.

Програмування спеціальної фізичної підготовки потребує від організатора занять (викладача, інструктора) визначення ієрархій цільових завдань, загальної методичної концепції фізичної підготовки та стратегії її організації. Формування ієрархії завдань дозволяє розробити комплекс найбільш суттєвих, логічних, супідрядних і за рівнем значущості конкретних показників, яких потрібно досягати в процесі занять у певному порядку. Так, щоб визначити величину приросту результату, необхідно визначити відповідні вимоги до вдосконалення технічних, тактичних можливостей працівників: підвищенням швидкості виконання вправ, а також об'єктивно необхідне підвищення рівня його спеціальної фізичної підготовки.

Організація занять на суворо цільовій основі дозволяє побудувати програму фізичної підготовки за системним принципом. Такий принцип організації фізичної підготовки дозволяє передбачити таку організацію засобів спеціальної фізичної підготовки у часі, яка забезпечить необхідний результат при оптимальних затратах часу та енергії.

Організація занять за програмно-цільовим принципом відкриває широкі можливості для ефективного використання в якості інструменту пізнання категорії причинності та переходу від якісного (багато в чому вільного) опису зв'язків до їх кількісного аналізу та наукового пояснення. При цьому питання, *що* відбувається при тому чи іншому варіанті організації занять, поступається питанням: *чому* це відбувається? Цим самим створюються підстави для відповіді також на перше з двох питань.

Програмно-цільовий підхід, на відміну від аналітико-синтезуючого, що передбачає розчленування усього процесу підготовки на окремі елементи ланцюга ланцюга лінійної послідовності, розглядає цей процес як монолітне ціле, зміст та організація якого визначається цільовими завданнями та об'єктивними передумовами, які випливають із закономірностей розвитку процесу адаптації організму до конкретного режиму фізичного навантаження.

На підставі визначення цільових завдань необхідно розробляти методичну концепцію побудови занять. Сутність такої методичної концепції, за даними Ю.В. Верхошанського, визначається трьома головними напрямками учбово-тренувальних занять: 1) підвищення рухового потенціалу спортсмена; 2) удосконалення вміння ефективно використовувати його в ситуації, яка склалася; 3) підвищення рівня та надійності використання прийомів фізичного впливу.

Ідея програмування процесу спеціальної фізичної підготовки курсантів навчальних закладів МВС України може бути реалізована тільки при

моделюванні умов реального поєдинку та використанні двостороннього групового способу навчання. У цьому випадку умовні нападники максимально точно моделюють дійсний напад, а ті, хто захищається, повинні повністю контролювати нападників.

Учебні поєдинки спочатку проводяться за правилами, які заздалегідь визначені завданням керівника занять, коли обидва партнери знають, хто, що і як повинен виконувати в поєдинку. У «напівобумовленому» поєдинку нападник сам обирає прийоми з групи прийомів, вказаних керівником. Лише після того, як повністю засвоєно програму на етапі вдосконалення технічних, тактичних та психологічних якостей, можна проводити «необумовлені» поєдинки. У такому випадку дії виконуються на максимальній швидкості, кожному з партнерів слід діяти відповідно до ситуації, яка склалася під час поєдинку. При цьому слід пам'ятати, що такі двобої потребують високої дисциплінованості курсантів та постійного контролю з боку керівника занять. Ні в якому разі не можна допускати, щоб діями партнерів керували емоції.

У цьому процесі спеціальної фізичної підготовки має закінчуватися діями в реальних «бойових» умовах, з використанням зброї, моделювання погодних кліматичних умов, різних приміщень та транспортних засобів (літака, автобуса, автомобіля, залізничного вагону).

Таким чином, програмування спеціальної фізичної підготовки працівників правоохоронних структур на підставі моделі реального двобою, при постійному контролі керівника занять, дає можливість успішно виконувати оперативно-службові завдання.

Надійшла до редакції 03.01.02

В.В. Глуценко, І.М. Червяков, О.В. Червякова

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ-ФІНАНСИСТІВ ДЛЯ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Багатогранність діяльності підрозділів органів внутрішніх справ України передбачає забезпечення їх кваліфікованими кадрами фахівців з широкого кола спеціальностей. Один з таких напрямків – фінансово-економічна освіта з урахуванням специфіки діяльності ОВС. Такі фахівці потрібні в ряді провідних служб, зокрема – УБОЗ, ДСБЕЗ та інших. Базовий принцип побудови системи підготовки таких кадрів та її інтегрована форма, застосовані в Національному університеті внутрішніх справ, дозволяють поєднати відповідність загальнодержавним та міністерським критеріям щодо фахівця. Підготовка фахівців-фінансистів для ОВС в Україні ведеться тільки на факультеті економічної безпеки Національного університету внутрішніх справ і до відкриття тут цієї спеціальності МВС користувалось послугами інших вузів.

Підготовка таких спеціалістів, поряд з фахівцями в галузі обліку та аудиту, що здійснюється також на цьому факультеті, може значно полегшити роботу підрозділів по боротьбі зі злочинами в сфері економіки, особливо при розкритті та розслідуванні справ, за якими призначаються ревізії фінансово-господарської діяльності суб'єкта. Цю роботу завжди